

канд. псих. наук: 19.00.01 / Мінь Шаовей. – О., 2017. – 230 с.

11. Bar-On R. Emotional Intelligence in Men and Women: Emotional Quotient Inventory: Technical Manual / R. Bar-On. – Toronto: Multi-Health Systems, 1997.

12. Gardner H. Frames of mind: The theory of multiple intelligence / Howard Gardner. – New York: Basic Books, 2011. – 528 p.

REFERENCES

1. Andreyeva, I. N. (2008). *Ob istorii razvitiya ponyatiya «Emotsionalnyy intellekt»*. [About the history of the development of the concept of «Emotional Intelligence»]. Moscow.

2. Bocharov, L. L. (1997). *Psikhologiya muzykalnoy deyatel'nosti*. [Psychology of musical activity]. Moscow: Vid-vo «Institut psikhologii RAN».

3. Grigoryev, V. YU. (2006). *Ispolnitel i estrada*. [Performer and stage art]. Moscow: Vid-vo: Izd. dom «Klassika-XXI».

4. Gurenko, Ye. G. (1982). *Problemy khudozhestvennoy interpretatsii (Filosofskiy analiz)*. [The problems of artistic interpretation (Philosophical analysis)]. Novosibirsk: Nauka.

5. Ivchenko, A. O. (2002). *Tumachnyy slovnyk ukrayinskoyi movy*. [Explanatory Dictionary of the Ukrainian Language]. Kharkiv: Folio.

6. Labintseva, L. P. (2014). *Kontsertna diyalnist yak pokaznyk vykonavskoyi maysternosti muzykantiv*. [Concert activity as an indicator of the performing arts of musicians // Professional artistic education and artistic culture: the challenges of the XXI century: mater. International science-practice Conf.]. Kyiv.

7. Sayik, H. F. (2001). *Muzychno-vykonavska maysternist yak khudozhno-pedahohichna problema*. [Musical-performing skill as an art-pedagogical problem]. Kyiv: Visnyk «Pedahohika».

8. Fetiskin, N. P. (2005). *Sotsialno-psikhologicheskaya diagnostika razvitiya lichnosti i mal'khh grupp [ucheb. pos.]*. [Socio-psychological

diagnosis of personality development and small groups. Textbook. pos.]. Moscow.

9. Chetveryk-Burchak, A. H. (2015). *Mekhanizmy vplyvu emotsiynoho intelektu na uspihnist zhyttyedyalnosti osobystosti : dys. ... na zdob. nauk. stup. kand. psyk. Nauk*. [Mechanisms of the influence of emotional intelligence on the success of a person's life: diss. ... to bake sciences step cand. psych. Sciences]. Dnipropetrovsk.

10. Shaovey, Min. (2017). *Formuvannya refleksyivnykh umin maybutnikh uchyteliv muzyky v protsesi fortepiannoyi pidhotovky : dys. ... na zdob. nauk. stup. kand. psyk. Nauk*. [Formation of reflexive abilities of future music teachers in the process of piano training: diss. ... to bake sciences step Cand. psych. Sciences]. Odessa.

11. Bar-On, R. (1997). Emotional Intelligence in Men and Women: Emotional Quotient Inventory: Technical Manual. Toronto: Multi-Health Systems.

12. Gardner, H. (2011). Frames of mind: The theory of multiple intelligence / Howard Gardner. New York: Basic Books.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

СТУКАЛЕНКО Зоя Михайлівна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри музичного мистецтва і хореографії Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: музично-виконавська підготовка майбутніх учителів музики, художньо-естетичне виховання молоді.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

STUKALENKO Zoya Mikhailovna – candidate of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer of the Department of Music Art and Choreography of the Central Ukrainian State Pedagogical University named after Volodymyr Vynnychenko.

Circle of scientific interests: music and performing training of future teachers of music, art and aesthetic education of youth.

Дата надходження рукопису 28. 02. 2018 р.

Рецензент – д.п.н. професор О. М. Ткаченко.

УДК: 378.147+78+37.011.31

ТКАЧЕНКО Марина Юрївна – старший викладач кафедри диригентсько-хорової підготовки Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського
e-mail: tkachenko.marina52@i.ua

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СПІВАЦЬКОЇ ГРАМОТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Постановка проблеми та обґрунтування актуальності проблеми. Стратегічним завданням вищої школи сьогодні є підготовка компетентного фахівця, здатного вирішувати типові та проблемні завдання, що виникають в особистій професійній діяльності,

ефективно діяти за межами навчальних ситуацій, орієнтуватися в умовах науково-технічного і соціально-економічного прогресу.

Проблема професійної компетентності особливого значення набуває у фаховій підготовці майбутніх учителів музичного

мистецтва, оскільки майбутня професійна діяльність потребує від учителя здатності до педагогічної проєкції мистецьких знань, умінь і навичок. Підготовка компетентного, висококваліфікованого фахівця вимагає від вищих навчальних закладів розробки теоретичної та методологічної бази, визначення та експериментального випробування педагогічних умов, які б сприяли систематичному розширенню і поглибленню професійних знань, умінь, навичок, розширенню загальної та художньої ерудиції студентів, формуванню їх ціннісних орієнтацій.

Як стверджує Б. Гершунський, в основі будь-якої компетентності лежить грамотність [6, с. 68], що актуалізує питання пов'язані з усвідомленням сутності, структури цього поняття та методологічного забезпечення її формування у майбутніх учителів музичного мистецтва.

Провідне місце в професійній діяльності учителів музичного мистецтва займає вокально-хорова робота, тому можна стверджувати, що саме «співацька грамотність» є важливою складовою в системі професійної компетентності вчителя-музиканта.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукової літератури свідчить про те, що в педагогічній та психологічній науці і практиці проблема компетентності розглядається в різних аспектах: формування професійної компетентності майбутнього вчителя (В. Адольф, С. Годнік, Е.Зеер, І. Зимня, Г. Козберг, Н. Кузьміна, А. Маркова, Л. Мітіна, В. Радул, А. Хуторський та ін.); застосування інтерактивних методів навчання в формуванні професійної компетентності (Ю. Бахметов, Е. Реутов, А.Тряпціна та ін.); обґрунтування положень, згідно яких методологічна компетентність є неодмінною складовою професійно-педагогічної підготовки (О. Бережнова, В. Болотов, В. Краєвський, В. Сластьонін, І. Соколова та ін.); співвідношення понять «компетенція» і «компетентність» (І. Зимня, М. Ільцова, А. Хуторський та ін.); розробка моделі формування професійної компетентності фахівців (А. Вербицький, В. Введенський, Л. Репета та ін.); вивчення структури професійної компетентності (Н. Кузьміна, А. Маркова та ін.).

Аналіз наукової літератури вказує на взаємозв'язок професійної компетентності з грамотністю. Педагогічний зміст терміну «грамотність» розглядався Г. Гавриловою, В. Сластьоніним, Г. Чіжаковою, та ін. Музична грамотність розглядається у «вузькому» та «широкому» смислі: перший,

елементарний ступінь характеризується здатністю читати й осмислювати нотний текст (Б. Кременштейн, Е. Ліberman, Е. Макуренкова, М. Румер, А. Шапов та ін.); більш високий ступінь характеризується володінням музичним тезаурусом (А. Нікітін, Е. Фінченко та ін.), який відображає обсяг і якість інформації, якою володіє наука про предмет свого дослідження. Л. Туріщева застосовує поняття «методична грамотність».

На сучасному етапі розвитку педагогічної науки виникло поняття «функціональна грамотність», яка охоплює сферу життєдіяльності взагалі та сферу професійної діяльності і є інтегральним показником уміння вирішувати життєві завдання та кваліфіковано виконувати професійну функцію (С. Вершловській, Т. Стефанівська, О. Лебедева, О. Локшіна, Н. Назарова, М. Матюшина).

Базовими дослідженнями з приводу підготовки вчителя музичного мистецтва в галузі педагогіки та методики музичного виховання стали роботи наступних авторів: Е. Абдулліна, О. Апраксіної, Л. Арчажнікової, Д. Огороднова, Г. Падалки, О. Ростовського, О. Рудницької та ін.; в галузі диригентсько-хорової підготовки студентів та хорознавства А. Болгарського, Л. Дмитрієвої, І. Заболотного, О. Коломєць, А. Лашенка, К. Пігрова, В. Попова, Г. Струве, П. Чеснокова, та ін.

Мета статті – уточнити сутність та компонентну структуру поняття «співацька грамотність», виокремити значення «співацької грамотності» в системі професійної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. З метою уточнення сутності і структури освітнього феномену «співацька грамотність» ми звернулися до аналізу таких взаємопов'язаних понять як «компетентність», «компетенція», «професійна компетентність», «грамотність», «музична грамотність».

У науковий обіг поняття «компетентність» і «компетенція» увійшли з професійної сфери. У Великому тлумачному словнику сучасної української мови слово «компетентний» означає: 1) який має достатні знання в якій-небудь галузі; який з чим-небудь добре обізнаний; тямущий; який ґрунтується на знанні; кваліфікований; 2) який має певні повноваження; повноправний, повновладний. Звідси, «компетентність» є властивістю за значенням компетентний, а «компетенція» – це:

- 1) добра обізнаність із чим-небудь;
- 2) коло повноважень якої-небудь організації, установи або особи [4].

На думку І. Демури, компетентність – категорія оцінна, вона характеризує людину як суб'єкта спеціалізованої діяльності в системі

суспільного розвитку праці, маючи на увазі рівень розвитку його здатності виносити кваліфіковані судження, приймати адекватні відповідальні рішення в проблемних ситуаціях, планувати й виконувати дії, що приводять до раціонального й успішного досягнення поставлених цілей [7].

Внутрішня структура категорії «компетентність» розглядається В.Бурназовою, яка під «компетентністю» розуміє сукупність компетенцій, які так само мають інтегральну характеристику і включають в себе наступні аспекти: змістовний, процесуальний, аксіологічний, креативний, особистісний і охоплюють ціннісно-мотиваційну, когнітивно-знаннєву, операційно-технологічну, творчо-діяльну соціально-поведінкову, етичну, комунікативно-мовленнєву сфери особистості [3].

Н. Алмазова визначає компетенції як знання та вміння в певній сфері людської діяльності, а компетентність – як якісне використання компетенцій [2].

Як вважає І. Сібікіна, рівень компетентності «залежить від рівня всіх компетенцій, придбаних майбутнім фахівцем в процесі навчання», тому оцінка сформованості компетентності випускника повинна визначатися рівнем розвитку кожної компетенції, що формується відповідною дисципліною, і ваговим коефіцієнтом, що показує вплив кожної дисципліни на цю компетенцію. Кожна з компетенцій несе своєрідне навантаження та має свою особливу функцію.

Спираючись на визначення поняття «компетенції» таких авторів, як В.Бурназова, Н. Алмазова, І. Сібікіна можна вважати, що «компетенції» майбутнього вчителя музичного мистецтва в структурі компетентності представлені знаннями й вміннями з провідних фахових дисциплін, а саме: з педагогіки, психології, історії та теорії музики, вокально-хорового мистецтва, методики постановки голосу та вокально-хорової роботи з учнівським колективом, художньо-творчими вміннями в області виконавства і досвідом практичної художньо-освітньої діяльності, що дозволяє майбутньому фахівцю успішно здійснювати професійні функції, самостійно розвивати і реалізовувати набутий в процесі навчання професійний потенціал.

Необхідність вдосконалення освітньої системи майбутніх фахівців відповідно до світових стандартів привернула увагу вчених до терміну «професійна компетентність». Більшість авторів розглядають професійну компетентність як інтегральну характеристику,

що визначає здатність на основі набутих знань і професійного досвіду вирішувати типові професійні завдання, що виникають в різних ситуаціях педагогічної діяльності (В. Адольф, І. Зимня, Н. Кузьміна, А. Хуторський та ін.).

В. Адольф розрізняє предметну, психолого-педагогічну і методичну компетентність вчителя, які в сукупності утворюють так звану функціональну компетентність [1]. Н. Кузьміна розширює цей перелік і в якості окремих видів педагогічної компетентності виділяє наступні: 1) спеціальна компетентність в області дисципліни; 2) методична компетентність в області способів формування знань, умінь і навичок в учнів; 3) психолого-педагогічна компетентність в сфері навчання; 4) диференційно-психологічна компетентність у сфері мотивів, здібностей, спрямованості учнів; 5) рефлексія педагогічної діяльності або ауто психологічна компетентність тощо.

Узагальнюючи різні наукові підходи щодо виявлення змісту і структури професійної компетентності, В. Радул зазначив, що дослідники визначають професійну компетентність як інтегроване утворення в цілісній професійній структурі особистості вчителя, яке є одним із проявів його професійної культури. Професійна компетентність є показником достатнього рівня готовності фахівця до виконання професійних обов'язків відповідно до певних вимог, забезпечує високий рівень його самоорганізації і професійної самореалізації».

Основу професійної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва становить достатній рівень грамотності по кожній з вище названих компетенцій, що входять до структури професійної компетентності фахівця з вищою освітою. Грамотність – це категорія, що забезпечує людині певні стартові можливості та готує до подальшого збагачення і розвитку освітнього потенціалу особистості.

Термін «грамотність», який традиційно вказував на вміння читати та писати, змінює свій зміст в міру розширення спектра навчальних дисциплін. В процесі своєї еволюції зміст поняття поступово розширювався і на даному етапі характеризується двома тенденціями: перша – це універсалізація, виражена в прагненні визначати цим поняттям весь комплекс знань і умінь; друга – це зміщення акценту з обізнаності на компетентність.

Педагогічний словник визначає грамотність як одну з важливих умов і показників якості навчання, як певну ступінь володіння знаннями у тій чи іншій галузі та вміннями їх застосовувати [10, с. 31]. Категорія грамотність, як цінність людини,

розуміється як особистісна якість, котра характеризується умінням людини використовувати знання.

В науковій літературі можна відстежити взаємозв'язок компетентності і грамотності, який розглядається з різних позицій. В контексті узагальнених результатів освіти спостерігається їхнє взаємопроникнення. Наприклад: функціональна грамотність «адекватна мінімальній компетентності»; через грамотність виражаються складові компетентності. Так, на думку дослідників, якість освітньої діяльності, базова компетентність, визначена ними, як «ментальна грамотність», яку складають знання, функціональна, креативна, когнітивна та соціальна грамотності (Г. Гаврилова); грамотність розглядається як ланка структури становлення особистості – грамотність – освіченість – професійна компетентність – культура – менталітет (Д. Єрмаков) та етап становлення професіоналізму (функціональна грамотність – професійна кваліфікація – професійна компетентність – професійна культура особистості).

Ці точки зору показують, що інтеграційний характер компетентності переноситься і на грамотність. Тому грамотність не стоїть в єдиному ряду з іншими складовими компетентності, а є основою кожної з них, крім того, всі складові компетентності повинні знайти своє відображення в структурі грамотності (Б. Гершунский). У той же час, в контексті конкретної професії, окремий вид грамотності можна розглядати як компонент професійної компетентності.

Вагоме місце в системі професійної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва займає «співацька грамотність». Процес співу на уроках музики пов'язаний з опануванням вокально-хорових творів, що вимагає від учителя музичного мистецтва наявності певного багажу теоретичних знань та володіння практичними уміннями. Між знаннями та уміннями існує взаємозалежність. Уміння поглиблюють знання, а знання прискорюють набуття умінь.

Учитель музики повинен володіти уміннями грамотного прочитання музичного тексту (нотація, ритмічний малюнок та ін.), розуміти сутність застосованої художньої термінології, знати засоби музичної виразності, що створює умови для адекватного сприйняття музики, розуміння її естетичної цінності. Крім знань і умінь «співацька грамотність» передбачає наявність необхідних музичних здібностей, вокального слуху, володіння вокальними навичками та методами ефективною роботи з дитячим хоровим

колективом та ін.

Фундамент «співацької грамотності» утворюють «музична грамота» та «музична грамотність», які існують в науці паралельно. Під «музичною грамотою» в широкому і загальноприйнятому сенсі розуміють музично-теоретичний курс, обсяг знань, який включає нотну грамоту, початкові знання про музику, її елементи і засоби музичної виразності. «Музична грамотність» – поняття більш широке і має складну структуру. На особистісному рівні включає в себе загальну музичну ерудицію, розвиненість художнього мислення; освітній рівень передбачає наявність елементарних знань музичної грамоти (нотної грамоти), основних елементів музичної мови і умінь користуватися цими знаннями, усвідомлення засобів музичної виразності відповідно музичного образу, цілісність художньо-образного сприйняття.

Ціннісну основу «музичної грамотності» майбутнього вчителя музичного мистецтва складає художнє сприйняття вокально-хорового твору, яке розглядається як процес формування цілісного сприйняття і правильного розуміння прекрасного в мистецтві і дійсності. Цілісність музичного мистецтва зберігається в свідомості індивіда тільки за умови його здатності естетичного сприйняття конкретного твору. Важливою ознакою художнього сприйняття музики є його усвідомленість і поступовий розвиток, шляхом розуміння закономірностей музичного мистецтва.

Художнє сприйняття музики тісно пов'язано з таким рівнем музичної грамотності, як знання соціальних норм, естетичних критеріїв музичного мистецтва і включає в себе художню оцінку. Здатність давати естетичну оцінку твору характеризує високий рівень розвитку художнього сприйняття музики і служить показником високого рівня музичної грамотності.

Специфіка вокального мистецтва передбачає наявність музичних здібностей. Музичні здібності є спеціальними, в результаті навчання розвиваються, диференціюються, забезпечуючи успішність виконання музичної діяльності. Щодо психологічної науки, то вона визначає музичні здібності як індивідуально-психологічні особливості особи, до яких відноситься природна слухова чутливість, що обумовлює аналіз природних, мовних або музичних звуків; розвинута в процесі праці й соціального спілкування суб'єктивне відношення до мовних і музичних інтонацій, виражене у вигляді емоційної реакції. У своєму розвитку музичні здібності утворюють систему зі складними динамічними зв'язками між окремими здібностями. Специфічним синтезом здібностей і домінуючим показником

музично обдарованої особистості є музикальність, основу якої складає емоційна чутливість на музику.

Говорячи про музичні здібності майбутніх учителів музичного мистецтва, у яких пріоритет належить наявності музичного слуху, потрібно звернути увагу на наявність спеціалізованого – вокального слуху. В. Ємельянов підкреслював, що вокальний слух – це складна навичка комплексного аналізу явища голосоутворення, що включає в себе як аналіз слухового сприйняття, так і ідеомоторний аналіз рухових процесів [8]. Вокальний слух відрізняється від звичайного тим, що той, хто слухає, проводить аналіз явища голосоутворення за критеріями академічного еталона і одночасно інтуїтивно сприймає весь комплекс рухів голосового апарату, що породжують аналіз створеного вокального звуку.

Вокально-хорова робота учителя музичного мистецтва уявляє собою форму взаємодії учителя й учнів і вимагає від учителя відповідної професійної компетентності. У процесі співу відбувається оволодіння співацькими навичками, які виступають якісними показниками хорового співу. Вокально-хорові навички – це комплекс автоматизованих дій різних частин голосодихального апарату, які відбуваються під час співу і підкоряються волі співака, його виконавським бажанням, узгодженого співу в колективі. До вокальних навичок належать: співацька постава, дихання, звукоутворення, інтонація, звуковедення, дикція. Навички строю й ансамблю, а також навички співу за диригентськими жестами вчителя вважаються хоровими навичками.

Аналіз досліджуваного феномена дозволив виділити професійні компетенції майбутнього вчителя музичного мистецтва в контексті професійної підготовки в єдності таких компонентів, як особистісно-аксіологічний, когнітивно-технологічний, креативно-інтелектуальний.

Особистісно-аксіологічний компонент – включає світоглядно-ціннісну сферу, музичні здібності, емоційно-вольові якості і є провідним компонентом професійної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва. Він відображає психологічну готовність і здатність особистості до здійснення вокально-педагогічної та виконавської діяльності.

Когнітивно-технологічний компонент представлений комплексом професійних знань і вмінь, який включає в себе естетичні, педагогічні, музично-теоретичні, методичні та спеціальні знання в області вокального та вокально-хорового мистецтва, а також комплексом умінь і навичок, які дозволяють

грамотно опановувати музичні твори і спрямовані на практичну реалізацію професійної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Креативно-інтелектуальний компонент відображає здатність до самостійних творчих пошуків засобів вокально-художньої виразності з метою відтворення художнього образу в живому виконанні.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Узагальнюючи результати проведеного теоретичного дослідження можна говорити про те, що співацька грамотність являє собою багаторівневий інтегральний показник професійної компетентності майбутнього учителя музичного мистецтва, теоретичної і практичної готовності до вирішення професійних завдань. Надалі перспективним є пошук інноваційних методологічних підходів формування співацької грамотності майбутніх учителів музичного мистецтва, та визначення оптимальних педагогічних умов.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Адольф В. А. Формирование профессиональной компетентности будущего учителя / В. А. Адольф // Педагогика. – № 1. – 1998. – С. 45–56.
2. Алмазова Н. И. Когнитивные аспекты формирования межкультурной компетентности при обучении иностранному языку в неязыковом вузе: автореф. дис. ... док. пед. наук : 13.00.02 / Н. И. Алмазова – СПб., 2003. – 47 с.
3. Бурназова В. В. Професійна компетентність музиканта-інструменталіста: зміст, структура, методи розвитку // В. В. Бурназова // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. – Сер: Педагогічні науки. – 2014. – Вип. 1. – С. 65–70.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови [Уклад. і гол. ред. В. Т. Бусел]. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2003. – 1440 с.
5. Гершунский Б. С. Философия образования для XXI века / Гершунский Б.С. – М.: Изд-во «Совершенство», 1998. – 608 с.
6. Гаврилова Е. З. Формирование музыкальной грамотности в профессиональной подготовке студентов колледжа искусств: дис... канд. пед. наук: 13.00.02 / Е.З. Гаврилова. – Москва, 2012. – 161 с.
7. Демура І. В. Сутність професійних компетентностей / І. В. Демура // Гуманізація навчально-виховного процесу: збірник наукових праць. – Вип. XXXVIII / заг. ред. проф. В. І. Сипченка. – Слов'янськ: Видавництво центр СДПУ, 2007. – С. 64–71.
8. Емельянов В. В. Развитие голоса. Координация и тренинг / В. В. Емельянов – СПб.: Изд-во «Планета музыки», 2010. – 193 с.

REFERENCES

1. Adol'f, V. A. (1998). *Formirovanie professional'noj kompetentnosti buduschego uchitelja*. [Formation of the professional competence of the future teacher]. Moscow.
2. Almazova, N. I. (2003). *Kognitivnye aspekty formirovanija mezhhkul'turnoj kompetentnosti pri obuchenii inostrannomu jazyku v nejazykovom vuze*. [Cognitive Aspects of Formation of Intercultural Competence in Teaching a Foreign Language in Non-Linguistic High School]. SPB.
3. Burnazova, V. V. (2014). *Profesijna kompetentnist' muzikanta-instrumentalista: zmist, struktura, metodi rozvitku*. [Professional competence of musician-instrumentalist: content, structure, methods of development]. Berdijansk.
4. Velikij tлумachnij slovník suchasnoї ukráíns'koї movi. (2003) [Great explanatory dictionary of modern Ukrainian language]. Kyiv.
5. Gershunskij, B. S. (1998). *Filosofija obrazovanija dlja XXI veka*. [The philosophy of education for the twenty-first century]. Moscow.
6. Gavrilova, E. Z. (2012). *Formirovanie muzykal'noj gramotnosti v professional'noj podgotovke studentov kolledzha iskusstv*. [Formation of musical

literacy in the professional training of college students]. Moscow.

7. Demura, I. V. (2007). *Sutnist' profesijnih kompetentnostej*. [The essence of professional competencies]. Slov'jans'k.

8. Emel'janov, V. V. (2010). *Razvitie golosa. Koordinatsija i trening*. [Voice development. Coordination and training]. SPB.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ТКАЧЕНКО Марина Юрїївна – старший викладач кафедри диригентсько-хорової підготовки Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського.

Наукові інтереси: інноваційно-орієнтована підготовка майбутніх фахівців мистецького спрямування.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

TKACHENKO Marina Yurievna – Senior Lecturer of the Department of Conducting-Choral Training of South-Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushinsky.

Circle of scientific interests: innovative-oriented training of future specialists of artistic direction.

Дата надходження рукопису 09. 02. 2018 р.

Рецензент – д.п.н. професор О. С. Радул.

УДК 7:37(091)(477.5),,09/17”

ТКАЧЕНКО Олена Миколаївна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» e-mail: helenmuzik28@gmail.com

ПЕРЕДУМОВИ СТАНОВЛЕННЯ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ НА ЛІВОБЕРЕЖНІЙ УКРАЇНІ (X–XVIII ст.)

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сучасні тенденції модернізації освіти, що формуються на ґрунті багатотомових вітчизняних освітніх традицій, актуалізують необхідність пошуку шляхів збагачення змісту педагогічної та мистецької підготовки майбутніх фахівців. На жаль, до сьогодення у навчальних планах більшості педагогічних університетів із спеціальністю «Музичне мистецтво» з різними додатковими спеціалізаціями відсутня дисципліна «Історія мистецької освіти України». Адже саме історія визначає ціннісні орієнтири, озброює історичною свідомістю, яка відіграє визначальну роль у практиці сучасної реформи освіти в Україні. Недостатня історико-теоретична компетентність майбутніх вчителів музичного мистецтва та художньої культури потребує звернення до традиційних, корінних основ культури та мистецької освіти. Актуальність проблеми зумовила визначення

та аналіз передумов становлення та розвитку мистецької освіти на Лівобережній Україні у X–XVIII ст.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Досліджуючи зазначену тему статті можемо констатувати, що даному питанню мало приділялося уваги. Окремі положення, що стосуються становлення мистецької освіти на Лівобережній Україні розглядаються у працях В. Аскоченського, М. Грушевського, І. Крип'якевича, В. Ворожбіт, І. Малиніної, Я. Ісаєвич, С. Горбенка, Л. Масол, О. Михайличенка, О. Отич, О. Півоварова, О. Рудницької, Т. Шевченко та ін.

Мета статті – відповідно хронологічній послідовності історичних епох з'ясувати та схарактеризувати передумови становлення й розвитку мистецької освіти на Лівобережній Україні до XVIII ст.

Виклад основного матеріалу